

Vlaams
Parlement

ingediend op **862** (2020-2021) – Nr. 1
22 juni 2021 (2020-2021)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Maarten De Veuster en Kristof Slagmulder

over de Vlaams-Nederlandse samenwerking

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Uiteenzetting door Filip D'havé, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Nederland	4
2. Toelichting door Dirk Verlee, Vlaams economisch vertegenwoordiger	7
3. Toelichting door Dirk Mertens, directeur Toerisme Vlaanderen Nederland	9
4. Vragen van de leden.....	12
4.1. Tussenkoms van Karl Vanlouwe	12
4.2. Tussenkoms van Kristof Slagmulder	12
4.3. Tussenkoms van Karin Brouwers.....	12
4.4. Tussenkoms van Cathy Coudyser	13
5. Antwoorden van de sprekers	15
5.1. Antwoord van Filip D'havé.....	15
5.2. Antwoord van Dirk Verlee	18
5.3. Antwoord van Dirk Mertens	19
5.4. Antwoord van Eliah Peeters	20
Gebruikte afkortingen	22

Op 30 maart 2021 hield de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme een gedachtewisseling over de Vlaams-Nederlandse samenwerking met Filip D'havé, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Nederland, Dirk Verlee, Vlaams economisch vertegenwoordiger en Dirk Mertens, directeur Toerisme Vlaanderen Nederland. Ook Eliah Peeters, adjunct-diplomatiek vertegenwoordiger, sloot zich bij de gedachte-wisseling aan.

(De vergadering werd georganiseerd als videoconferentie.)

1. Uiteenzetting door Filip D'havé, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Nederland

Filip D'havé start met een korte voorstelling van de vertegenwoordiging in Nederland en wat haar taken zijn. Vervolgens gaat hij in op het politieke aspect en de verantwoordelijkheden, en tot slot zoomt hij in op de Vlaams-Nederlandse relatie en samenwerking.

De Vlaamse vertegenwoordiging in Nederland is gevestigd in Den Haag en bestaat uit drie afdelingen. De politieke afdeling is de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering, die bestaat uit Hella Zoutenbier, zijn adjunct-collega Eliah Peeters, en hemzelf. Vervolgens is er de afdeling van Flanders Investment & Trade, met aan het hoofd Dirk Verlee, en ten slotte de afdeling Toerisme Vlaanderen, geleid door Dirk Mertens.

De afdelingen zijn zeer nauw met elkaar verbonden en stemmen onderling af via een maandelijks managementcomité. Er wordt zoveel mogelijk synergie gezocht voor de activiteiten, en dit ook samen met het Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond in hartje Amsterdam. Zo zijn Eliah Peeters en de spreker nauw verbonden op de snijlijn met de culturele diplomatie, die tot de verantwoordelijkheden behoort van de diplomatieke afvaardiging in Den Haag. Door de nauwe samenwerking proberen ze zich als geheel te positioneren in Nederland, wat elk jaar geconsacreerd wordt op de 11 julireceptie.

De politieke afdeling en de handels- en economische afdeling maken diplomatiek gezien deel uit van de Belgische Ambassade in Nederland, wat zich uit in een nauwe afstemming inzake dossiers of aangelegenheden van gemeenschappelijk belang met de ambassadeur en de andere federale stafcollega's. Wekelijks vinden digitale coördinatievergaderingen plaats op de ambassade, waaraan de spreker of Eliah Peeters en Dirk Verlee deelnemen om de gemeenschappelijke belangen te verdedigen.

De politieke afdeling focust op de Vlaams-Nederlandse relaties en samenwerking. Door zijn lange ervaring in Nederland kan Filip D'havé een en ander in perspectief zien. Vlaanderen en Nederland kunnen bogen op een intense samenwerking op diverse vlakken: cultureel, taalkundig, op onderwijsvlak met erkenning van de diploma's, en ook inzake waterhuishoudkunde. De Schelde is de ruggengraat, de rivier die Vlaanderen en Nederland historisch vaak heeft gescheiden maar tegelijkertijd als estuarium en gemeenschappelijk water sterk verbindt. Ook qua mobiliteit en infrastructuur ten slotte is er samenwerking. Op vele vlakken is de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen structureel en zelfs verdragsrechtelijk verankerd.

De spreker noemt de Nederlandse Taalunie die al veertig jaar bestaat, de verschillende onderwijsakkoorden, het Nederlands-Vlaamse accreditatieorgaan en het Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland waarvan de Commissie Vlaanderen-Nederland het bestuursorgaan is geworden en waaruit het huis deBuren als dochter is ontstaan.

Verder is de waterhuishouding zeer belangrijk voor de relaties. Er is het Maasverdrag tussen Nederland en Vlaanderen, alsook de in 2005 ondertekende Scheldeverdragen waarvan met name één verdrag – het verdrag betreffende de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium – in de periode 2007-2011 geleid heeft tot zwaar diplomatiek gestechel tussen Nederland en België naar aanleiding van de goedkeuringsprocedure in de Nederlandse Tweede Kamer en Eerste Kamer, en later op het niveau van de (niet-)uitvoering. De essentie is dat er een oplossing gekomen is. Uiteindelijk heeft het kabinet-Rutte I de beslissing genomen om tot ontpoldering over te gaan, wat de lucht uitklaarde. Zo ontstond een heel nieuwe situatie en evolueerden de relaties positief. Paradoxaal genoeg legde de crisis over de Westerschelde en de Hedwigepolder, die voor een dieptepunt zorgde in de relaties, de kiem voor robuuster relaties en intensivering van de samenwerking.

De sleutel voor het succes bleek te zijn dat men zich veel minder focuste op wat Vlaanderen en Nederland vandaag scheidt, maar op wat hen morgen verbindt. Men ging zich meer richten op de grote gemeenschappelijke uitdagingen op langere termijn. Zo ontstond een klimaat van vertrouwen, dat de relaties robuuster maakte voor problemen met individuele dossiers.

Op die basis vond dan in 2011 een eerste topontmoeting plaats tussen de Nederlandse minister-president Mark Rutte en toenmalig Vlaams minister-president Kris Peeters. Hoewel men nog niet helemaal uit de crisis gekomen was, besloten de minister-presidenten om een gemeenschappelijke handelsmissie te organiseren, die een jaar later zou plaatsvinden in de VS. Die missie leidde aanvankelijk bij bedrijven die werden geacht mee te gaan soms tot gefrons van de wenkbrauwen maar tijdens de missie groeide de overtuiging dat het belangrijk was om de delta meer te gaan positioneren in de wereld. Deze topontmoeting van 2011 zou de start vormen van inmiddels vijf Vlaams-Nederlandse topbijeenkomsten die telkens de hefboom waren voor grensverleggende afspraken, dan wel voeding gaven aan een klimaat waarin grensverleggende activiteiten konden gedijen zoals de fusieoperatie tussen de Zeeuwse havens en het Gentse Havenbedrijf in North Sea Port.

De Vlaams-Nederlandse top van 4 november 2020 verliep wegens de coronamaatregelen digitaal. De top bestond uit een reeks van tien gesprekken tussen Vlaamse en Nederlandse bewindslieden voor, op en na 4 november. Het laatste gesprek vond nog in januari 2021 plaats, weliswaar met het chefsachegesprek tussen Vlaams minister-president Jan Jambon en Nederlands minister-president Mark Rutte op 4 november als hoogtepunt. Deze top mag als een succes beschouwd worden en geeft blijk van het voluntarisme van beide minister-presidenten en hun regeringscollega's en van de goede bestaande relaties. Dat is zeker al het geval omdat de top ondanks de aarts moeilijke omstandigheden waarin hij moest worden voorbereid en de aanpassingen op de valreep, überhaupt plaatsvond. Maar lang niet alleen om die reden. Want, ofschoon er geen plenaire sessie mogelijk was, bleek er van de top een sterke dynamiek uit te gaan. Er werden afspraken gemaakt over verdiepende en verbredende samenwerking inzake 'issues' als de stikstofproblematiek die aanvankelijk vooral in Nederland een heel hoog politiek item was maar inmiddels ook in Vlaanderen op de agenda staat. Verder kwamen er afspraken over de circulaire economie, milieueffectenrapportages, de hightechsamenwerking, de gemeenschappelijke onderzoeksagenda in verband met de deltavraagstukken, culturele projecten, de canon, de zorg aangezwengeld door de corona-epidemie en het thuiswerkbeleid. Ook een aantal moeilijke dossiers in de bilaterale relatie werd niet uit de weg gegaan, zoals het 3RX-spoordossier waarover nieuwe afspraken zijn gemaakt.

De algemeen vertegenwoordiger snijdt vervolgens het hoofdonderwerp van de top aan. Tijdens het gesprek tussen de Vlaamse minister-president en de Nederlandse staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bevoegd voor de grensoverschrijdende samenwerking, werden de rapporten-Berx-Donner uitvoerig

besproken: ze gaan over de aanpak van grensknelpunten als gevolg van regelgevende of reglementaire verschillen tussen beide landen. De rapporten zijn genoemd naar de voorzitters van de bestuurlijke werkgroep, gouverneur Cathy Berx en minister van Staat en voormalig vicevoorzitter van de Nederlandse Raad van State Piet Hein Donner, de éminence grise in rechtskunde in Nederland. Dat er een zeer grote behoefte aan die rapporten was, bleek uit een voorafgaand onderzoek, door het Bureau Item dat een aantal knelpunten had opgelicht bij North Sea Port, en ook uit problemen op het veld. Ondanks de Europese binnenruimte en de lange grensoverschrijdende samenwerking blijven nog hardnekkige regelgevende grensknelpunten tussen de landen bestaan die het zaken doen en het wonen en werken over de grens bemoeilijken.

Dat komt bij uitstek tot uiting bij het transnationale havenbedrijf North Sea Port, waar de grens een belemmering vormt voor de dagelijkse operationele werking binnen hetzelfde ondernemingsgebied. Bij uitbreiding telt dat fenomeen voor het hele sociaal-economische verkeer in de grensstreek tussen Nederland en Vlaanderen en België.

Ook wordt de aanleg van grensoverschrijdende infrastructuurwerken zoals de aanleg van wegen, spoorverbindingen, hoogspanningsleidingen en de buisleidingen gehinderd, wat steeds actueler wordt in het kader van de energietransitie. Hinderpaal zijn de omgevingsrechtelijke afstemmingsproblemen, zowel in de planningsfase bij de vergunningsprocedures als in de geschillenbeslechting.

De corona-uitbraak in de lente van 2021 en de aanvankelijk landelijke aanpak in België met fysieke wegblokkeringen heeft de problematiek van de grensbelemmeringen zo mogelijk nog uitvergroot. Ook maatregelen die bedoeld waren om bedrijven en hun werknemers of zelfstandigen te helpen, die zowel bestonden in Nederland als in Vlaanderen, hebben een aantal van die bestaande grensbelemmeringen nog meer aan het licht gebracht, al was het maar doordat een aantal mensen tussen wal en schip viel, vooral op fiscaal en sociaalrechtelijk vlak. Tegelijk heeft de coronacrisis aangetoond dat er in een crisissituatie relatief snel oplossingen uit de bus kunnen komen, het zij dan tijdelijk.

De opdracht voor die rapporten was gegeven op de vorige Nederlands-Vlaamse top van Middelburg, toen de Nederlandse en Vlaamse minister-president en de Nederlandse staatssecretaris hadden gevraagd inzicht te krijgen in de manier waarop de regelgevende belemmeringen weggewerkt konden worden, dan wel minder storend worden. Op de laatste top hebben minister-president Jan Jambon en Nederlands staatssecretaris Raymond Knops afgesproken om een passende governancestructuur op te zetten voor de aanpak van grensoverschrijdende knelpunten, rekening houdend met de aanbevelingen en oplossingsrichtingen in beide rapporten. Ze gaan uit van de bestaande structuren inzake grensoverschrijdende samenwerking waarvan het groeiende belang werd onderschreven door de bewindslieden. De bestuurlijke werkgroep heeft dat proces begeleid. Daarin zaten naast Cathy Berx en Piet Hein Donner ook de commissaris van de Koning van de provincie Zeeland Han Polman en de plaatsvervangend gouverneur van Oost-Vlaanderen Didier Tollenaere en na haar benoeming tot gouverneur Carina Van Cauter. Han Polman had immers de coördinerende opdracht gekregen van de Nederlandse Regering om de gehele grensoverschrijdende samenwerking met Vlaanderen en België te leiden, en in dezelfde zin had Jan Briers, als toenmalig gouverneur van Oost-Vlaanderen, van de Vlaamse Regering de opdracht gekregen om in te staan voor de coördinatie van de grensoverschrijdende samenwerking met Nederland.

De spreker wil graag twee dingen verder toelichten die ook in de conclusies van de rapporten staan. Met het oog op een goede governance zouden ook de parlementen – zowel de Tweede Kamer als het Vlaams Parlement – bij dit proces moeten worden aangesloten. Ten tweede zouden er ook voldoende resources moeten zijn

om de grensoverschrijdende samenwerking in haar dagelijkse realiteit adequaat en spiegelbeeldig te kunnen oppakken.

De grensoverschrijdende samenwerking in Nederland is ingebed bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, in Vlaanderen is dat een deel van het buitenlandse beleid van de minister-president, maar ook als minister van Buitenlandse Zaken. Op ambtelijk niveau zijn er in Nederland binnen het Ministerie van Binnenlandse Zaken drie ambtenaren voltijds bezig met de samenwerking met België. Dat is een van de uitdagingen waar men tegenaan loopt als men verder wil gaan met een adequate grensoverschrijdende samenwerking, zeker als men ook oor en oog wil hebben voor de dagdagelijkse problemen in de grensstreek. Een actueel voorbeeld: hoe verloopt de vaccinatie van Nederlanders die een Belgische huisarts hebben? Onder welk vaccinatieplan vallen zij? Of omgekeerd? De ambtelijke ondersteuning is belangrijk om enerzijds dingen op te pakken, de antenne te zijn, maar tegelijk om een goede analyse te maken en aanbevelingen voor te stellen aan het beleid om daarmee aan de slag te gaan.

De rapporten over de grensbelemmeringen staan niet los van wat er al bestond. De grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland is niet alleen een zaak van de Nederlandse Rijksoverheid binnen Nederland en de Vlaamse overheid, maar ook de Nederlandse grensprovincies hebben een bijzondere rol door hun verregaande bevoegdheden en impact, die verder gaat dan die van de Vlaamse provincies in Vlaanderen. Tegelijk spelen ook de Vlaamse provincie een belangrijke rol in de grensoverschrijdende samenwerking. Ze zijn trouwens vaker de directe gesprekspartner van de Nederlandse provincies in verband met grensknelpunten, zowel wat het oppakken, het analyseren, als het oplossen betreft.

De Vlaams vertegenwoordiger was bijvoorbeeld getuige van een zeer actief en succesvol bestuurlijk grensoverleg tussen Oost- en West-Vlaanderen en Zeeland, waarbij de gouverneurs van de twee Vlaamse provincies samen met de commissaris van de Koning van Zeeland en de voorzitter van de veiligheidsregio Zeeland, burgemeester van Terneuzen Jan Lonink, regelmatig samenkwamen om de coronamaatregelen te bespreken en te analyseren, en signalen uit te sturen naar de nationale beleidsinstanties. Dat gebeurde vooral ook vanuit een casuïstiek die zij in de grensstreek vaststellen. Dat geeft ook de grote meerwaarde aan van een governance die heel sterk verweven is met wat er in de grensstreek zelf gebeurt en in een goede interactie verloopt met alle besturen, uiteraard ook met de provincies en de grensgemeenten zowel in Vlaanderen als in Nederland.

Hij besluit dat de grensoverschrijdende samenwerking aan belang wint, corona dat nog versterkt heeft, en samenwerking dus een aandachtspunt blijft voor het beleid.

2. Toelichting door Dirk Verlee, Vlaams economisch vertegenwoordiger

Dirk Verlee zoomt in op de Vlaams-Nederlandse samenwerking op economisch vlak en handelsvlak. De dubbele missie van Flanders Investment & Trade is enerzijds het ondersteunen van de Vlaamse exporteurs van goederen en diensten en anderzijds het detecteren, overtuigen en begeleiden van de Nederlandse investeerders om iets op te zetten in Vlaanderen en hen ook nazorg te bieden.

Flanders Investment & Trade heeft in 2016 een aantal sectoren vastgelegd waarop het strategisch wilde inzetten:

- de eerste sector zijn de gezondheidszorg en de levenswetenschappen;
- de tweede sector zijn voeding en dranken;
- de derde sector zijn engineering en technologie;
- de vierde sector is logistiek;
- de vijfde sector zijn duurzame materialen en chemie.

Voor de periode 2021-2025 zijn daar in het kader van de 'Vlaanderen versnelt!'-strategie een aantal ontsluitende transversale sectoren aan toegevoegd: de digitalisering, de gezondheidstechnologie en de energie- en klimaattransitie.

In het kantoor in Den Haag, waar zich ook de Vlaamse vertegenwoordiging en Toerisme Vlaanderen bevinden waarmee hecht wordt samengewerkt, zijn vier medewerkers aan de slag (3,8 vte).

In 2020 heeft FIT Nederland 307 Vlaamse bedrijven bijgestaan, een cijfer dat in de lijn ligt van de voorbije jaren. In 2021 staat de teller op 142 voor de eerste drie maanden. Bij dit tempo komt men misschien wel aan 500.

In 2020 werden 24 investeringsprojecten begeleid. Dat ligt eveneens in de lijn van de laatste jaren, het jaar 2019 niet in beschouwing genomen, wat een boerenjaar was met meer dan 40 bedrijven.

Wat het exportcijfer van 2020 betreft, is er een achteruitgang in Nederland met 13,71 procent, qua import uit Nederland met 15,03 procent. De handelsbalans is lichtjes minder negatief geworden voor Vlaanderen.

Als men export en import optelt, ziet men dat Nederland de eerste handelspartner is voor Vlaanderen. Nederland is wel niet de eerste bestemmingsmarkt voor de export, maar opgeteld is het de belangrijkste handelspartner van Vlaanderen. In 2019 waren de handelsstromen met Nederland goed voor meer dan 100 miljard euro.

Producten die het meest worden verhandeld tussen België/Vlaanderen en Nederland zijn minerale producten, chemische producten, machines, vervoersmaterieel en voeding. Op het kantoor in Den Haag focust men daarbij op drie sectoren: voeding en dranken, gezondheid en bouw. Daar liggen voor de Vlaamse kmo's veel kansen en IT is daarin een 'runner-up'.

In 2020 hebben 41 investeringen van Nederlandse bedrijven in Vlaanderen plaatsgevonden. Daarmee staat Nederland voor het eerst op de eerste plaats. Nederland is qua aantal projecten het land met de meeste investeringen vorig jaar.

Voor die investeringen focust het kantoor zowat op dezelfde sectoren als in de 'Vlaanderen versnelt!'-strategie. Het gaat onder meer over sectoren met een hoge onderzoeks- en ontwikkelingscomponent, waarvoor Vlaanderen een aantrekkelijk aanbod heeft, ook op fiscaal vlak (federaal).

Hij licht vervolgens de activiteiten van het lopende jaar toe en wat er op stapel staat.

Voor trade was er een virtueel bezoek met Startups.be in Amsterdam op 16 maart. Eind april komt er een webinar waarin de Vlaamse softwareontwikkelaars de weg naar de Nederlandse markt gewezen wordt. Verder gaat FIT Nederland zoals elk jaar deelnemen aan IBC, een technologische beurs over de wereld van broadcasting televisie. Eind november 2021 gaat FIT een actie opzetten samen met VLAM, met de wijnbouwers in Amsterdam. FIT gaat deelnemen aan de vakbeurs PLMA, een vakbeurs met wereldreferentie op het vlak van huismerken, waar een 'Vlaamse straat' aanwezig is met veertig tot vijftig Vlaamse leveranciers.

Een topnummer in de Vlaams-Nederlandse samenwerking is de jaarlijkse Vlaams-Nederlandse handelsdag. In 2020 vond die vanwege corona digitaal plaats en er was een driehonderdtal aanmeldingen. De spreker hoopt dit jaar in Turnhout met de zesde editie op 7 december opnieuw fysiek te kunnen gaan.

Op vlak van invest zijn er ook nog een aantal activiteiten zoals de digitale deelname aan Innovation for Health, samen met het Health House uit Leuven. Waarschijnlijk komt er ook een deelname aan Ecomobiel in Nederland. FIT zet in op een conferentie over circulariteit op 1 december in Breda en zal aanwezig zijn op Limburg Leads, een grensoverschrijdend Limburg-Limburgverhaal.

FIT heeft lidmaatschappen bij tal van exporteursclubs in Nederland waarmee het een terrein vindt om te prospecteren. De spreker vermeldde al even de actie wijnbouwers van VLAM, dat een onderdeel investeringsprospectie krijgt in de vorm van een net-workingevent. Daarvoor krijgt FIT de samenwerking van Toerisme Vlaanderen in Nederland. Die dag geeft FIT aan de drie diensten van de Vlaamse vertegenwoordiging de kans om hun netwerk uit te nodigen.

Jaarlijks worden zo'n dertigtal events bezocht door de FIT-medewerkers van Nederland.

De samenwerking met de Nederlandse partners is ook zeer intens. De spreker vermeldt op de eerste plaats de ambassade van Nederland, waarmee FIT onder andere de Vlaams-Nederlandse Handelsdag organiseert, maar waarmee het ook in 2020 in een webinar de gevolgen van corona heeft besproken. Ze verwijzen naar elkaar door, er is samenwerking met VNO-NCW, de grootste werkgeversorganisatie, en met evofenedex. Zeer intens is ook het contact met de provincie Noord-Brabant, waarmee onder andere een studie is gerealiseerd waar FIT ondersteunend was over ondernemen over de grens. Ook is er samenwerking met de Nederlandse Kamer van Koophandel en met de RVO, die gedeeltelijk te vergelijken is met VLAIO. Ook vermeldenswaardig is dat Flanders Investment & Trade in de persoon van Tonia Van de Vyver voorzitter is van de European Trade Promotion Organisations' Association, waar de afdeling Exportpromotie van RVO ook lid van is.

Privé is er met tal van bedrijven en organisaties een heel hechte samenwerking zoals met Rabobank of de accountant BDO.

Met de Vlaamse structurele partners zoals Agoria, Voka, UNIZO en Startups.be werkt Fit Nederland ook op Nederlands grondgebied samen en ook met de Vlaamse onderzoekscentra imec, VITO, VIB en Flanders Make vindt men partnerships.

Bij investeringen van een Nederlands bedrijf in Vlaanderen worden de collega's van VLAIO heel intens bevraagd en ingeschakeld in Brussel en in de provincie om locaties te vinden.

FIT Nederland is altijd trots om het 'Holst Centre' te mogen vernoemen, een samenwerking van imec met TNO. Imec heeft in Wageningen in One Planet opnieuw een project dat in dezelfde richting gaat.

FIT Nederland steunt ook heel sterk op de havens North Sea Port en Port of Antwerp, maar ook de haven van Oostende is een baken als het gaat over de toelevering van windenergie.

Hij besluit dat FIT Nederland in zijn werking zoekt naar een welbegrepen gedeeld eigenbelang en op die manier de samenwerking met Nederland versterkt, een samenwerking die eigenlijk de dag van vandaag al uitstekend is.

3. Toelichting door Dirk Mertens, directeur Toerisme Vlaanderen Nederland

Dirk Mertens licht de werking van Toerisme Vlaanderen in Nederland toe. Hij brengt de visie op toerisme in herinnering: de positieve kracht van toerisme versterken zodat Vlaanderen kan bloeien als innovatieve, inspirerende en kwalitatieve reisbestemming ten bate van de plek, zijn bewoners, ondernemers en bezoekers. Men gaat volop voor een duurzame ontwikkeling van toerisme, niet enkel gericht op

economische impact, al blijft toerisme uiteraard een enorm belangrijke economische sector. De ravage van corona op de sector is groot en zodra het kan, zet men alles op alles om die er opnieuw bovenop te helpen. Daarbij wordt in de toekomst meer rekening gehouden met de draagkracht van de bestemming: balans is daarbij een sleutelwoord. Daarnaast wil men ook de reputatie van Vlaanderen als kwalitatieve, toeristische en culturele bestemming verder uitbouwen, ook in Nederland.

Sinds 1999 werkt Toerisme Vlaanderen onder één dak samen met de collega's van de Vlaamse vertegenwoordiging. Hij treedt zijn collega's bij dat de samenwerking en de synergie die daaruit voortvloeien, uitstekend zijn. Voor Toerisme werken er vijf personen (4,2 vte), een mooie gemengde ploeg van Nederlanders en Vlamingen.

Nederland is het belangrijkste herkomstland voor Vlaanderen: bijna 30 procent van alle buitenlandse aankomsten zijn overnachtingen van Nederlanders. Het gaat om het cijfer in normale tijden.

In 2020 waren er – het gaat om de voorlopige cijfers van de FOD voor de sector – 62 procent minder bezoekers ten opzichte van 2019. Het jaar was nochtans met een grote stijging van Nederlanders, Duitsers en Fransen goed begonnen in januari en februari. Er was 10 procent groei, maar vanaf maart vielen de cijfers dramatisch terug als gevolg van de coronacrisis.

Toerisme Vlaanderen werkt in Nederland goed samen met de Vlaamse partners, zowel publiek als privé. Het gaat om de diensten voor toerisme van de steden en de provincies, maar evenzeer om horeca, attracties, vakantieparken en musea. En uiteraard is er ook de samenwerking met de Nederlandse partners op de markt zelf om Nederlandse bezoeken en zakelijke meetings aan te trekken richting Vlaanderen. De Nederlandse b2b-partners zijn de pers en media en de Nederlandse reisbranche.

Wat de pers en media betreft, netwerkt Toerisme Vlaanderen Nederland met journalisten en bloggers op het vlak van toerisme en cultuur om maximaal 'free publicity' te genereren. Het gaat dus niet om betaalde advertenties, maar om reportages, artikels enzovoort. Dat gebeurt onder andere door te netwerken. Toerisme Vlaanderen Nederland heeft een database van een 650-tal Nederlandse journalisten en bloggers. Een heel groot deel kent men persoonlijk en kan men persoonlijk benaderen met de communicatie en persberichten. In normale tijden zijn er ook zo'n tachtig persreizen naar Vlaanderen, individueel of in groep, vaak ook gerelateerd aan evenementen, tentoonstellingen en grote campagnes en projecten die in het lopende jaar in Vlaanderen plaatsvinden.

Een tweede belangrijke b2b-partner in Nederland is de reisbranche of 'traveltrade'. Ook in Nederland zijn deze tour operators en travel agents als intermediairen niet onbelangrijk voor de toeristische sector. Al probeert men rechtstreekse boekingen bij het logies in Vlaanderen te stimuleren om geen commissie aan hen te moeten betalen. De intermediairen zijn wel belangrijk voor het opzetten van efficiënte 'joint promotions' en om tot kwalitatieve en duurzame conversieboekingen te komen, ook vanuit de traveltrade.

Finaal gaat de promotie van Toerisme Vlaanderen naar de Nederlandse consument bij wie actief campagne gevoerd wordt. Daarin spreekt men de Nederlander consequent aan als beste buur: we wonen vlak bij elkaar, we hebben een grote gemeenschappelijke geschiedenis en spreken dezelfde taal. Nederlanders en Vlamingen begrijpen elkaar heel goed, ook al zijn er de cultuurverschillen die de Nederlander erg aanspreken. Die authentieke cultuurbeleving die de Nederlander in Vlaanderen vindt, is vaak dan de beslissende factor om naar Vlaanderen te reizen. Daarbij kan het gaan over erfgoedbeleving, ons culinair erfgoed, onze eet- en drinkcultuur, fiets- en wielercultuur of natuurbeleving, de thema's uit de beleidsnota

Toerisme 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 136/1) waar Toerisme Vlaanderen op focust.

Er is ook een database met 50.000 Nederlanders, consumenten, ambassadeurs van Vlaanderen of vrienden van Vlaanderen die de elektronische nieuwsbrieven van Toerisme Vlaanderen Nederland ontvangen. Verder is men actief op sociale media, Facebook, Twitter en Toerisme Vlaanderen Nederland sluit ook mediadeals, vaak online, over culturele evenementen of projecten die als hefboom dienen voor het toerisme naar Vlaanderen.

Toerisme Vlaanderen Nederland trekt ook met veel plezier de campagne Vlaanderen Vakantieland, die eigenlijk voor het binnenland bedoeld is en die het ook actief ondersteunt, sinds vorig jaar nog extra door omstandigheden. Het trekt die campagne door naar Nederland. Het tv-programma Vlaanderen Vakantieland werd in het verleden vaak bekeken door de Nederlanders en dat zal in de toekomst niet anders zijn. Het is weer een belangrijke hefboom voor het toerisme en de sector zodra het reizen weer kan.

Men heeft door corona geleerd om flexibel om te gaan met de acties. Door omstandigheden is er veel uitgesteld. Men is klaar om zodra het weer kan, de relance van de sector goed aan te pakken.

Tot slot zijn er nog strategische partnerships in Nederland die vaak ook projectgebonden zijn. Met NS International, de Nederlandse Spoorwegen, voert men samen promotie voor de treinbestemmingen, niet alleen vanwege het gemak en het comfort van het reizen per trein, maar ook om redenen van duurzaamheid, al is het nog altijd zo dat de meeste Nederlanders met de eigen wagen naar Vlaanderen komen. Door corona is dat nog toegenomen omdat men de grens verkiest over te steken in de eigen bubbel en niet per trein. De Nederlandse Spoorwegen steunen Toerisme Vlaanderen ook bij persreizen en studiereizen naar Vlaanderen, voor de pers, de media en trade.

Een tweede belangrijke strategische partner is ANWB, de Koninklijke Nederlandse Toeristenbond, en zijn toeristische poot ANWB Reizen. ANWB is een vereniging van niet minder dan 4,5 miljoen leden, die heel wat dienstverlenende activiteiten verricht op het gebied van mobiliteit, vakantie, vrije tijd en zo een bijdrage wil leveren aan een duurzame ontwikkeling van de samenleving. Het is voor Toerisme Vlaanderen de ideale partner waarmee het dan ook, bijvoorbeeld in het kader van de Vlaamse Meesters, een succesvol premium partnership is aangegaan de jongste drie jaar. Vorig jaar heeft men vroegtijdig alle activiteiten rond Van Eyck op een laag pitje moeten zetten.

Tot slot is NBTC ook een belangrijke partner om kennis en ervaringen uit te wisselen, gezamenlijk promotie te voeren op verre markten en om de bezoekers uit die markten onze regio's en landen vaak tegelijkertijd of samen te laten bezoeken.

Zo dichtbij is men eigenlijk een beetje concurrent van elkaar, ook Nederland roept momenteel op om maximaal vakantie te nemen in eigen land. Zodra de grenzen weer open kunnen en het weer veilig reizen is, zal de Nederlander heel snel naar Vlaanderen reizen en kunnen we hopelijk ook weer vrij snel onze sector er opnieuw bovenop krijgen.

Toerisme Vlaanderen oefent zijn activiteiten op de Nederlandse markt uit in goede samenwerking met de collega's binnen de Vlaamse vertegenwoordiging en ook met het Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond in Amsterdam.

4. Vragen van de leden

4.1. Tussenkomsst van Karl Vanlouwe

Karl Vanlouwe heeft een vraag over de Brexit. Hij weet dat op de gezamenlijke top in november, toen de onderhandelingen nog liepen, het thema ook ter sprake is gekomen. Op die Vlaams-Nederlandse top zou zijn overeengekomen dat Vlaanderen en Nederland elkaar op de hoogte zouden houden en ook best practices zouden uitwisselen. Men was er blijkbaar van overtuigd dat er inderdaad een Brexitdeal zou komen. De deal is er gekomen, maar eigenlijk zit men nog steeds in een soort van overgangperiode.

Er is de Brexit Adjustment Reserve en het Brexitfonds, voor de meest getroffen regio's waar zowel Vlaanderen, Nederland als Ierland toe behoren. Hij wil weten of er ondertussen afspraken zijn gemaakt tussen Vlaanderen en Nederland over de Brexit Adjustment Reserve.

Samen met Johan Deckmyn is hij ook lid van het Benelux Parlement. Hij zou graag toelichting hebben over het voorstel van Frankrijk dat nu in het Europees Parlement leeft. Vanuit Frankrijk wordt voorgesteld om de afspraken die gemaakt zijn om de meest getroffen regio's het grootste deel toe te wijzen van het Brexitfonds, te wijzigen. Zijn daarover afspraken tussen Nederland en Vlaanderen over of is er daarover nog overleg?

4.2. Tussenkomsst van Kristof Slagmulder

Kristof Slagmulder weet dat het toerisme tussen Vlaanderen en Nederland in normale tijden zeer populair is. 30 procent van de toeristische overnachtingen komt uit Nederland. Het promoten van Vlaanderen als toeristische bestemming in Nederland moet dus in de toekomst voortgezet worden.

Een tijdje geleden werden de bevindingen bekendgemaakt van een behoeftonderzoek dat minister van Toerisme Zuhal Demir liet uitvoeren bij de steden en gemeenten over het relanceplan toerisme. De bevindingen verschillen per provincie, aangezien elke provincie en streek haar eigen toeristische eigenschappen heeft. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de toeristische sector in Vlaanderen en de provinciale toeristische organisaties op zeer korte termijn pleiten voor een intensieve werking op de Nederlandse markt. Zijn daarvoor al concrete stappen in Nederland gezet? Zijn er ook plannen, specifiek gericht op de grensregio's? Leeft er op de Nederlandse markt eenzelfde gevoel jegens de Vlaamse markt?

Hij vraagt of er ook grensoverschrijdend contact is tussen de Vlaamse en Nederlandse gouverneurs of burgemeesters op het vlak van toerisme. Hij vraagt of er concrete voorbeelden zijn van de zaken die recent besproken werden.

Hij wil tot slot weten of er cijfers beschikbaar zijn van de Nederlandse kijkers over het tv-programma Vlaanderen Vakantieland.

4.3. Tussenkomsst van Karin Brouwers

Karin Brouwers gaat net als Karl Vanlouwe in op de afgesproken verdeling van de Brexit Adjustment Reserve, omdat de verdeelsleutel door een aantal grote lidstaten, waaronder Frankrijk, in vraag wordt gesteld. Hoe kan men samen met Nederland ervoor zorgen dat dat niet gebeurt?

Ze wil graag weten wat de stand van zaken is van het nieuwe kennisuitwisselingsplatform voor cultuur www.overbruggen.info.

In 2018 werd er afgesproken om infrastructuurwerken wat sneller te laten vooruitgaan door omgevingsrechtelijke afstemmingsproblemen aan te pakken. Is het rapport beschikbaar en werd er al concreet gevolg aan gegeven?

De havensamenwerking van North Sea Port heeft ertoe geleid dat er een soort van North Sea Portdistrict is gekomen, waarbij ook de gemeenten in de grensgebieden enzovoort meer gaan samenwerken. Ondersteunt Vlaanderen die lokale overheden daarin en omgekeerd? Hoe werkt dat precies? Of wordt er nagedacht om die samenwerkingen te creëren in andere grensgebieden?

Op het vlak van economie, wetenschappen en innovatie is er al van in 2004 een nauwe samenwerking. Toen is afgesproken vooral rond energie, innovatie, elektronica, live sciences en hightech samen te werken. Nu worden daar waterstof-technologie en artificiële intelligentie aan toegevoegd. Wat is de stand van zaken daarvan?

Vlaanderen kijkt met verbazing naar de manier waarop Nederland met de stikstofproblematiek omgaat. Ook in Vlaanderen leeft die problematiek meer en meer en ze verwacht samenhangend beleid, met aandacht voor maatwerk in grensregio's. Er wordt al samengewerkt rond kennisuitwisseling en informatie-uitwisseling, maar door de verschillende aanpak in de stikstofproblematiek vraagt ze zich af hoe dat verder evolueert. Er zou bijna niets meer mogelijk zijn. Hoe wordt dat dan voor grensoverschrijdende initiatieven verder aangepakt, want stikstof gaat ook over de grenzen? Ze vermoedt dat Nederland in dat opzicht ook naar Vlaanderen kijkt.

Binnen de commissie Media van het Vlaams Parlement denkt men na hoe men, in het kader van desinformatie en fake news, meer kan inzetten, niet alleen op mediawijsheid, maar ook op factchecking. Het lid stelt vast dat de Vlaamse en de Nederlandse mediabedrijven toch meer verstrengeld geraken. Kan men ook samen inzetten op het vlak van factchecking? Op de sociale media van de kanalen die ze volgt, komt heel veel nepnieuws uit Nederland en het omgekeerde is misschien ook het geval. Hoe kan Vlaanderen samen met Nederland de strijd aanbinden, zeker omdat men in hetzelfde taalgebied zit? Europa probeert daar ook een en ander te doen, maar er is daar altijd het feit dat het amper over talen gaat.

Ze besluit dat deze digitale ontmoeting nuttig is. Vlaanderen heeft ook een statig pand in Den Haag dat ze enkele jaren geleden heeft kunnen bezoeken. Volgens haar loont het de moeite om met de commissie Den Haag te bezoeken in de loop van deze legislatuur.

4.4. Tussenkomen van Cathy Coudyser

Cathy Coudyser is tevreden dat er niet alleen een zeer goede samenwerking is tussen de drie diensten onderling, maar ook met de ambassadeur en het federale diplomatieke corps, en met de Brakke Grond als culturele instelling.

Ze heeft begrepen dat in de laatste tien à vijftien jaar de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland heel erg versterkt is, voor een deel dankzij de tweejaarlijkse Vlaams-Nederlandse topontmoetingen. Een onderwerp dat bij de laatste top aan bod kwam, is het rapport-Donner-Berx. Een toelichting door de schrijvers van dat rapport in deze commissie zou ze een mooie aanvulling op deze zitting vinden.

Ze vraagt of Filip D'havé nog even kan ingaan op de regelgevende belemmeringen voor een nog nauwere en verdere samenwerking met Nederland. Ze informeert of het rapport beschikbaar is.

Er wordt effectief onderzocht hoe men een passende governancestructuur zou kunnen opzetten. Ook is er aangegeven dat men voldoende resources nodig heeft en

dat men onderzoekt hoe de twee parlementen, vanuit Nederland en Vlaanderen, betrokken kunnen worden. Op bestuurlijk en ambtelijk niveau, dus de regeringen en de ambtenarij, wordt er heel nauw samengewerkt, maar de parlementen kennen elkaar eigenlijk niet. Suggesties om dat te verbeteren, zijn welkom.

Eenzelfde problematiek neemt ze waar bij de Nederlandse Taalunie, opgericht bij verdrag. De afgelopen twee jaar is de Interparlementaire Commissie voor de Nederlandse Taalunie nog niet samengekomen, alleen het Comité van Ministers. Daardoor verliest men de voeling met wat er in de Taalunie gebeurt. Men kan elk in zijn parlement daarover de ministers ondervragen, maar dat verdrag is op zich zo waardevol dat het goed zou zijn dat de parlementsleden die lid zijn van de Taalunie daar ook wel werk van maken. Een aantal belemmeringen is bekend: doordat de verkiezingen niet samenvallen, duurt het een tijdje voor duidelijk is wie lid is, er is geen continuïteit van parlementsleden en er is de afstand, hoewel dat laatste in digitale tijden geen belemmering mag vormen.

Hoe kunnen de parlementen samenwerken rond brede dossiers als stikstof, mobiliteit, havens, economie enzovoort?

De grensoverschrijdende samenwerking verloopt operationeel heel hecht. Corona heeft dat versterkt en de grensregio's werken van onderuit samen. Steden, gemeenten en provincies spelen daarin hun rol. Ze vraagt Filip D'havé daarop nog wat dieper in te gaan.

Ze wil van de drie sprekers graag horen hoe de Nederlanders het belang van samenwerking met Vlaanderen inschatten. Hoe kijken zij naar Vlaanderen en België? Ze merkt bij ontmoetingen met Nederlanders dat ze de Belgische staatsstructuur niet kennen en niet weten dat Vlaanderen exclusieve bevoegdheden heeft. Dan wordt het vaak moeilijk om met het juiste niveau te gaan praten.

In het Vlaamse regeerakkoord staat zeer duidelijk dat Vlaanderen zijn blik richt op het noorden en zich wil meten met samenlevingen als Nederland en Scandinavië. Heeft de Nederlandse regering dezelfde visie dat ze zich ook verder op het noorden richt, en zijn die Vlaamse en Nederlandse visies compatibel met elkaar om daar samen verder werk van te maken?

In de slotverklaring van de Vlaams-Nederlandse Top van Brasschaat stond dat men best practices zou uitwisselen in het kader van corona en ook de samenwerking intensifiëren. Ze denkt aan de testevenementen die plaatsvinden in Nederland en wil weten of er nog andere voorbeelden zijn waar Vlaanderen en Nederland met elkaar overleggen om oplossingen te zoeken.

In Vlaanderen zet men in op de promotie van het Nederlands in heel de wereld. Ze stelt vast dat de samenwerking tussen de Taalunie, de Brakke Grond en de Buren goed verloopt en vraagt of er een aantal concrete zaken is waar die samenwerking echt speelt.

De culturele diplomatie komt voor een deel opnieuw terug bij de diplomatiek vertegenwoordiger. Zijn er enkele in het oog springende cultuurdipomatieke initiatieven die in deze ambtsperiode nog op de agenda staan?

FIT heeft gezamenlijke economische zendingen georganiseerd, naar onder meer Texas en Atlanta. Zijn er nog plannen om gezamenlijke handelsmissies Vlaanderen-Nederland te organiseren of ligt dat ook door corona even stil?

FIT heeft een tijdje geleden aan de cel Communicatie van het Departement Kanselarij en Bestuur voorgesteld om te onderzoeken in welke mate co-branding met

onder meer Nederland een interessante optie kan zijn. Zijn er ondertussen al concrete interessante bevindingen uit dat onderzoek naar voren gekomen?

De Vlaamse visie op toerisme past in het verhaal van reizen naar morgen. In welke mate sluit de Nederlandse beleidsvisie daarbij aan? Welke elementen staan in de beleidsvisie van Nederland heel centraal, en waar zijn er verschillen en gelijkenissen?

Een aantal jaar geleden was er een intentieverklaring om met NBTC Holland Marketing een samenwerking op te zetten rond het erfgoed en de Vlaamse Meesters. Bedoeling was om een 'mastersroute' uit te werken met de belangrijke Nederlandse musea met hun oude meesters. Wordt dat nog voortgezet? Zijn er nog gesprekken om bijvoorbeeld rond die vier lijnen erfgoed en ook natuurfiet-sen gezamenlijke promotie met Nederland op te zetten om samen de lage landen in Europa en elders te gaan promoten?

Nederland gaat helemaal mee in de campagne Vlaanderen Vakantieland. Wat betekent dat concreet? Zenden de Nederlandse media het programma uit? Ze wil tot slot weten welke campagnes vanuit Nederland opgezet worden om Nederlanders zodra het kan weer naar Vlaanderen te laten komen.

5. Antwoorden van de sprekers

5.1. Antwoord van Filip D'havé

Filip D'havé geeft aan dat hij samen met zijn collega Eliah Peeters in tandem zal antwoorden.

Wat de Brexit betreft, bevestigt hij dat er al zo'n twee jaar voor de top heel intens overleg was tussen het Brexitteam van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en hun Nederlandse collega's. Er was heel regelmatig overleg waarbij ze alle aspecten belichtten die bedreigingen waren voor zowel Nederland als Vlaanderen. Qua economie zitten ze in dezelfde schuit en ook qua afhankelijkheid als exportlanden bij uitstak. Daar komt bij dat hun afhankelijkheid van het VK vele gelijkenissen heeft.

Bij de top in november was er nog veel onbekend, maar was er een zekere prognose. Nu blijft het Brexitteam in overleg met de Nederlandse collega's, maar omdat het zich in een Europese context afspeelt, is het veel meer in handen van de collega's van de Permanente Vertegenwoordiging. Er is ook verwezen naar voorstellen van Frankrijk om meer op de bal te kunnen spelen. Er is een permanent overleg met de Nederlandse ambassade en ook met de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Unie om de standpunten nader op elkaar af te stemmen. De spreker vermeldt dat het Brexitteam van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken veel meer details kan geven of de minister-president over de stand van zaken en de afstemming van de standpunten.

Het thema stikstof is besproken op de top tussen minister Zuhair Demir en de Nederlandse minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid, Carola Schouten, die tegelijkertijd in Nederland coördinerend minister is voor stikstof. Zij is er al twee jaar mee bezig. De Nederlandse en de Vlaamse minister hebben afgesproken om een roadmap uit te werken waarbij aan informatie- en kennisdeling wordt gedaan. Er wordt ook gekeken of er een gestructureerde dialoog mogelijk is waarbij de aanpak en het beleid op elkaar afgestemd zouden worden. Ook worden de mogelijkheden verkend om het gezamenlijke belang te behartigen bij de Europese Commissie, als er een aantal zaken op dat niveau moet worden neergelegd. Men overweegt een periodiek overleg te installeren; een bestuurlijk overleg stikstof, dat voorbereid wordt door een ambtelijke werkgroep die oog heeft voor de casuïstieken in de grensstreek. Vorig jaar waren er incidenten toen de provincie Noord-Brabant

al een beroep had ingesteld tegen de vergunning die afgegeven was voor een kippenhouderij in Ravels, wat vrij gevoelig lag. Daarop is er een eerste overleg geweest tussen minister Zuhail Demir en de commissaris van de Koning van de Nederlandse grensprovincies, samen met de Vlaamse grensprovincies. Bij de grensbestuurders leefde het gevoel dat de Belgen de dingen op hun beloop lieten. Het eerste overleg heeft het clichébeeld helemaal kunnen ontcrachten en er zijn afspraken gemaakt. Dan was er de top met een rechtstreeks overleg over de verdere afspraken over de roadmap, die nu ook volop hun beslag kennen. Er is een heel intens overleg tussen de Nederlandse ambtenaren van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Vlaamse ambtenaren van Omgeving, vanuit het besef dat men er alle belang bij heeft om de bezorgdheden van Nederland en de Nederlandse grensprovincies te verminderen.

Voor de extra containerterminal in de Antwerpse haven vreesde men dat er beroepen zouden worden ingesteld op grond van de stikstofbelasting die de grens zou overschrijden. De Vlaamse vertegenwoordiger heeft een werkbezoek bij het Havenbedrijf Antwerpen gefaciliteerd voor het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland en het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Zo konden ze vernemen wat de plannen waren en de mitigerende maatregelen die het Antwerpse Havenbedrijf beoogt te nemen om de stijgende stikstofuitstoot door een toenemend aantal schepen dat aanlegt, te verminderen. Zo kan men meer inzetten op waterstof voor de loodsboten en ook meer walstroom gebruiken. Dat zal nu allemaal verder het onderwerp uitmaken van het ambtelijk en later bestuurlijk overleg. Het is duidelijk dat minister Zuhail Demir de intentie heeft om dat heel nauw met de Nederlandse collega af te stemmen. Men wil beleidsmatig van elkaar leren om samen sterker te zijn en tot een evenwicht te komen tussen economie, landbouw en de stikstofuitstoot.

De rapporten-Donner-Berx zijn openbaar sinds half december. De spreker is bereid, na afstemming met het kabinet van de minister-president, om daar een korte nota aan toe te voegen met een korte samenvatting op maat van de commissie. Een mogelijkheid is ook om de auteurs van het rapport uit te nodigen voor een gedachtewisseling, maar dat is uiteraard een beslissing van de commissie.

De betrokkenheid van de parlementen bij de governancestructuur is een opdracht die de bewindslieden hebben gegeven op 4 december op het overleg tussen minister-president Jan Jambon en staatssecretaris Raymond Knops. De bestuurlijke werkgroep is gevraagd een nieuw rapport te maken tegen het einde van dit semester, waarin de governancestructuur inzichtelijker wordt gemaakt en waarin ook effectief de parlementen een plaats krijgen.

Wat de signalen over de Taalunie betreft, belooft hij vanuit de afvaardiging van Den Haag zijn beste beentje voor te zetten, samen met zijn collega Eliah Peeters en in samenspraak met het kabinet van de minister-president, om de contacten met de Tweede Kamer in de nieuwe samenstelling te faciliteren. Hij suggereert een werkbezoek in de Vlaamse vertegenwoordiging in Nederland.

Het belang van de grensoverschrijdende samenwerking licht hij verder toe aan de hand van de volgende voorbeelden. Wie fiscaal resident is in België en al 183 dagen effectief werkzaam is in Nederland, kan onder het Nederlandse fiscale stelsel vallen. Voor wie daar bewust voor kiest, is dat geen probleem. Anders is het voor werknemers die in opdracht van de werkgever constant de grens over moeten voor vergaderingen enzovoort en die zelf, of hun werkgever, moeten bijhouden hoeveel dagen ze in Nederland zijn geweest. Andersom werkt het ook voor Nederlanders die voor hun werk vaak naar België komen.

Voor sociale zekerheid geldt een analoge 25 procentregel. Tijdens corona kon er vrij snel een regeling getroffen worden tussen de ministeries van Financiën van

België en Nederland, waarbij er toch een uitzondering werd toegekend voor de Vlaamse grenswerkers die bijvoorbeeld bij Dow Terneuzen aan de slag zijn. Door het thuiswerk moesten zij in Vlaanderen thuiswerken, terwijl ze in normale omstandigheden in Nederland aan de slag waren. Naar de regel van de Belgische wet en het ministerie van Financiën telden hun 'fiscale' uren waarin ze in Vlaanderen aan de slag waren en niet die in hun Nederlandse moederbedrijf mee. Dat stond los van hun wil en door omstandigheden konden ze niet anders. Uiteindelijk is er een uitzondering voor hen gemaakt zodat hun thuiswerk in Vlaanderen 'fiscaal' meetelde voor het werk in Nederland.

De Vlaamse, Nederlandse en federale regeringen hadden allerlei coronasteunregelingen voor bedrijven, zelfstandigen en werknemers. Er was een Nederlandse regeling waarbij zelfstandigen zowel een lening konden krijgen in kapitaal, alsook een toelage om in hun levensonderhoud te voorzien. Door het feit dat België het werklandprincipe hanteert en Nederland het woonlandprincipe vielen sommige tussen wal en schip.

Volgens de spreker is het niet de ambitie van Donner en Berx om de wetgeving helemaal op elkaar stemmen, maar veel meer om maatwerk te maken via een speciaal regime waarbij men eventueel in een bepaald gebied een uitzondering kan maken op een algemeen geldende regel. Het Benelux-instrumentarium kan dat juridisch dekken.

Hij verwijst naar de zogenaamde Albertknoop, een grensoverschrijdend industrie-terrein tussen Lanaken en Maastricht waar men kampte met de verschillende geluidsnormering in Nederland en Vlaanderen. Wanneer Nederlanders gingen klagen bij de Nederlandse Raad van State kregen ze gelijk volgens de Nederlandse normering en wanneer Vlaamse omwonenden gingen klagen kregen ze gelijk van de Belgische Raad van State. Dat bracht dus geen soelaas. De bestuurders van de Limburgse grensprovincies en van de gemeenten Maastricht en Lanaken hebben het idee geopperd om de geluidsnormen alleen voor het industriegebied te harmoniseren, maar dan ontstaat het probleem van juridische vacuüm. Uiteindelijk heeft men dat juridisch opgelost met een Benelux-beschikking, gestoeld op het Benelux-verdrag. Deze manier van werken inspireert Donner om andere soortgelijke problemen op te lossen.

Ook buiten het economische terrein zijn er nog problemen, zoals de normering inzake ambulancevervoer bijvoorbeeld. Ook de kwalificatie-eisen die Nederland stelt aan bepaalde gespecialiseerde verpleegkundigen zijn anders. Een Belgische bachelorverpleegkundige kan niet zomaar terecht in een Nederlands ziekenhuis. Dat heeft dan niets met de wetgeving te maken, maar met de regels van de beroepsgroep die waarschijnlijk destijds opgesteld zijn toen de arbeidsmarkt minder gespannen was dan nu.

Grensoverschrijdende infrastructuurprojecten worden vaak op een totaal andere manier aangepakt. De Omgevingswet in Nederland en het decreet Complexe Projecten zijn naar de letter tamelijk gelijklopend, maar de procedures zijn redelijk verschillend. Interessant is om te onderzoeken hoe men daar verder mee omgaat. Er is zeer degelijk onderzoekswerk van de universiteiten van Hasselt en Utrecht, samen met advocaten van LDR, om na te gaan hoe die procedures beter op elkaar afgestemd kunnen worden als men bijvoorbeeld een spoorverbinding tussen Gent en Terneuzen wil aanleggen. De realisatie kan veel sneller gaan wanneer de politieke beslissing is genomen en de centen op tafel liggen.

Wat de media betreft, zijn er wel belangen om ook dat samen op te pakken, zeker door de sterke integratie van de mediabedrijven. Dat kan op een volgende top of tussentijds door de mediaministers opgenomen worden. Er is trouwens in 2019 al een ministerieel overleg geweest.

Heeft Nederland dezelfde kijk op Vlaanderen/België? De spreker vermoedt dat Nederland nog met het juiste niveau worstelt. Een aantal knelpunten betreft federale bevoegdheden. Hoewel het allemaal geïnitieerd is vanuit de Vlaams-Nederlandse top heeft men de federale collega's op de ambassade betrokken en bijvoorbeeld ook de FOD Financiën en Sociale Zaken. Het zou nuttig zijn dat nog meer op te schalen in het kader van de governancestructuur door bijvoorbeeld de FOD's meer te betrekken in werkgroepen. Zo kan men de knelpunten adequater aanpakken. Volgens de spreker moet men ervoor opletten om pas op het einde de federale collega's erbij te betrekken. Men heeft er alle belang bij om ze al in een vroeg stadium bij de processen en de analyses te betrekken. Op die manier lost men tevens voor een deel het probleem op dat Nederland niet altijd goed weet tot wie het zich moet richten of vreest door samenwerking met Vlaanderen de federale collega's te schokken.

In verband met 3RX, een gemengd dossier, hebben minister-president Jan Jambon en premier Alexander De Croo bijvoorbeeld een gezamenlijke brief gestuurd naar minister-president Mark Rutte om op die manier duidelijk te maken dat ze samen optrekken.

Of Nederland de blik op het noorden richt? De spreker meent dat dat onrechtstreeks gebeurt zonder dat er zijns inziens sprake is van een strategie. Impliciet is er wel een aantal zaken waar de belangen samenlopen zoals op energieveld, maar er is een aantal verschillen op het vlak van het beleid inzake migratie, integratie en inburgering, zeker in Denemarken. Door die verschillen is het niet zo evident om een strategische alliantie aan te gaan, tenzij men dat heel selectief op een aantal terreinen doet.

De testevents in het kader van corona die in de Nederlandse culturele en evenementensector lopen, zijn inspirerend voor Vlaanderen. Op het einde van de maand zouden de eerste resultaten binnenkomen, een balans van de eerste fieldlabtesten. Door de top zijn de ambtenaren echt met elkaar zaken gaan opnemen. Hij vermeldt onder meer Mobiliteit en Openbare Werken, Omgeving, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit enzovoort.

In het begin moest alles nog een beetje getrokken worden door de politiek en de top, ondertussen verlopen de contacten meer en meer spontaan. Hij besluit dat men zich daar alleen maar over kan verheugen en dat dat eigenlijk de dynamiek van de Vlaams-Nederlandse samenwerking alleen maar kan versterken.

5.2. Antwoord van Dirk Verlee

Dirk Verlee gaat in op drie vragen die verband houden met de activiteiten in Nederland en met het agentschap.

De visie die Nederland heeft op België/Vlaanderen en de ingewikkeldheid van de staatsstructuur is volgens hem voor de bedrijven geen echt groot obstakel. Men probeert dat ook altijd te ontmijnen in de gesprekken door aan te geven dat FIT Nederland fungeert als de 'onestopshop'. Het team in Den Haag kan de twijfels op dat vlak wegnemen, steunend op het hoofdkwartier en de specialisten die daar aanwezig zijn, of zelfs te rade gaan bij de federale ministeries. Volgens hem zijn er weinig of geen problemen. Men doet er soms wat minnetjes over in gesprekken maar het team probeert daar dan een zorgvuldige uitleg aan te geven en vooral daar niet op in te zoomen.

De gezamenlijke zending naar Texas geldt nog altijd een beetje als de referentie en wordt ook herinnerd als een missie met succes. Hij heeft geen weet van initiatieven of een vraag om de gezamenlijke missies opnieuw op te zetten. Er is ook

geen directe noodzaak in het bedrijfsleven. Mocht er vanuit het politieke niveau een vraag komen, wil hij daar uiteraard graag op ingaan.

Hij werkt actief mee, en is ook een beetje de katalysator, om kleinere initiatieven te nemen om de samenwerking op commercieel vlak te bevorderen. Zowel Vlaanderen als Nederland had een stand op een vakbeurs in Barcelona, Smart Cities. Er is toen voor gezorgd dat de bedrijven van die stand elkaar bezochten en networking en b2b's hadden. Hij gelooft heel sterkt in die aanpak omdat die zeer gericht is en collega's bij elkaar brengt. Volgens hem heeft dat veel effect.

Hij huldigt het adagium van welbegrepen gedeeld eigenbelang, maar wijst er ook op dat men eigenbelang niet uit het oog mag verliezen omdat Nederland heel vaak een concurrent is, vooral als het gaat over investeringen uit derde landen. Denk maar aan de Brexit waardoor bedrijven uit het Verenigd Koninkrijk vertrekken en zowel Vlaanderen als Nederland in the picture komen als landingsplaats in Europa.

Op de vraag over de co-branding moet hij het antwoord schuldig blijven. Hij kan die vraag wel bij de staf in het hoofdkwartier neerleggen en naderhand via email de informatie bezorgen.

5.3. Antwoord van Dirk Mertens

Dirk Mertens bevestigt dat de resultaten van het behoefteonderzoek van minister Zuhair Demir bekend zijn en geeft aan dat de toeristische sector in Vlaanderen vraagt om meer promotie te voorzien op de Nederlandse markt en bij uitbreiding ook in de buurlanden Duitsland, Frankrijk en ook wel het Verenigd Koninkrijk. De sector kan het niet alleen met binnenlandse bezoekers redden, zeker wanneer de steunmaatregelen ophouden, en rekent er effectief op dat de burens, en bij uitstek de Nederlanders, de eersten zullen zijn om Vlaanderen weer te komen bezoeken. Hij neemt dat op samen met de sector, om daar volop voor te gaan.

Als lid van de groep Vlaanderen Vakantieland volgt hij ook die campagne in het binnenland mee op en is hij ook de contactpersoon voor Toerisme Vlaanderen met de VRT. Door zijn betrokkenheid bij alles wat er in het binnenland gebeurt, kan hij snel schakelen zodra de grenzen weer zouden kunnen opengaan voor niet-essentiële verplaatsingen, om die lijn door te trekken naar Nederland. Toerisme Vlaanderen Nederland zal ook kunnen gebruikmaken van de content die ontwikkeld wordt in het kader van het tv-programma en zal die reportages ook als aparte filmpjes kunnen tonen op zijn platformen en op www.vlaanderenvakantieland.be bijvoorbeeld.

Wat de kijkcijfers van het programma Vlaanderen Vakantieland betreft, geeft hij aan dat er op het hoogtepunt gemiddeld 100.000 Nederlandse kijkers waren, gespreid over de twee uitzendingen. In die tijd was de uitzending op zaterdag en een herhaling op zondag. Daarnaast zijn er ook nog de uitgestelde kijkers. Steeds minder Nederlandse kijkers kijken lineair, dus die moet men er dan ook nog bijrekenen. Hij rekent erop dat dat ook in de toekomst het geval zal zijn. De Nederlandse kijker kijkt vaak naar de Vlaamse openbare omroep, die hij in tegenstelling tot de Vlaamse commerciële zenders wel kan ontvangen.

Filip D'havé houdt hem goed op de hoogte over de bilaterale contacten tussen gouverneurs en commissarissen van de Koning, zeker als het over toerisme gaat. Vanuit de sector in Vlaanderen hoort hij de roep naar een gelijk speelveld op het vlak van toerisme wanneer de grenzen weer opengaan. Het zou unfair zijn dat men in een grensregio wel naar een attractiepark zou kunnen gaan, terwijl dat in Vlaanderen nog niet zou kunnen. Hij hoopt dat dat ook wordt meegenomen in dat overleg.

Nederland onderschrijft de principes van reizen naar morgen. In Nederland is er meer dan in Vlaanderen overlast, met name in Amsterdam waar sprake is van

overtourisme. Het laatste jaar was dat niet meer het geval omdat er geen of nauwelijks buitenlandse bezoekers zijn. Maar voorheen werd toerisme als zeer negatief ervaren door de bewoners in Amsterdam. Men houdt daar wel degelijk rekening met de draagkracht van de bestemming en is ermee bezig om de bezoeker, en zeker de internationale bezoeker, maximaal te spreiden in de ruimte van Amsterdam en in de rest van Nederland, en ook in de tijd, iets waar Vlaanderen ook stevig op inzet.

Waar Vlaanderen wel iets verder gaat dan Nederland, is in het betrekken van de lokale bevolking bij het toeristische beleid. Net als vele andere landen onderschrijft Nederland met betrekking tot duurzaamheid en de positieve impact van toerisme volledig de visie reizen naar morgen.

De samenwerking rond de oude Vlaamse en Hollandse meesters verliep in Nederland met de culturele partners. Musea zoals het Mauritshuis en het Museum Boijmans Van Beuningen hebben immers heel wat Vlaamse meesters in hun collectie. Maar waar kan men de Vlaamse meesters het best beleven? In hun thuisland. Daar werden ze uitgespeeld als ambassadeur om de bezoekers naar de musea te lokken en ook meteen naar de omgeving waar de Vlaamse meesters zich thuis voelden en waar ze leefden en werkten.

De samenwerking rond promotie met NBTC speelt zich vooral op verre markten af, voornamelijk voor erfgoed en onze wielercultuur. Dat er zowel bij de vrouwen als bij de mannen Vlaamse en Nederlandse protagonisten zijn in de grote wielervedstrijden speelt natuurlijk ook mee.

Vlaanderen en Nederland delen de trots voor hun wielershelden; het zet hen internationaal gemeenschappelijk op de kaart.

5.4. Antwoord van Eliah Peeters

Eliah Peeters gaat in op de vraag over de timing van de portaalsite *overbruggen.info*, opgezet door de Brakke Grond samen met DutchCulture. Vlaanderen en Nederland hebben veel natuurlijke verbindingen, zeker op het vlak van cultuur. Toch bleken er nog verschillende knelpunten zoals kennis over administratieve regelingen, het sluiten van contracten, het aanvragen van subsidies enzovoort. Die kennis is nu ondergebracht in een portaalsite die toegankelijk is voor verschillende cultuurmakers. De spreker betreurt het dat corona een halt op die uitwisseling zet, maar alle informatie is beschikbaar. Men wilde het platform in 2020 lanceren, ervan uitgaande dat de cultuurmakers hun werk begin 2021 weer naar het buitenland konden brengen. Hoewel het nog even zal duren, wordt er toch volop van gebruik gemaakt.

Beide organisaties zetten ook in op communicatiecampagnes om het platform naar de cultuurmakers te brengen, zodat zij in het 'maakproces' alvast kunnen kijken op welke plaatsen ze hun voorstellingen gaan organiseren en hoe ze dat administratief en logistiek kunnen organiseren.

De grensoverschrijdende samenwerking via North Sea Port District biedt heel wat opportuniteiten. In dat district kiezen de lokale gemeenten en steden ervoor om grensoverschrijdend nog meer de handen in elkaar te slaan om een hele agenda op te zetten. Punten zijn een gezamenlijke aanpak om het leefmilieu te verbeteren, een aanpak om arbeidsmarktgrensoverschrijdend werken te bevorderen, opgaven rond mobiliteit enzovoort. Het district zoekt daarvoor aansluiting richting Vlaamse overheid.

Er is inderdaad een gezamenlijke verklaring van de verschillende ministers van de Vlaamse Regering. Voor het Departement Omgeving, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

heeft men ook verschillende contactpunten aangewezen bij de administratie, zowel ad hoc als structureel om ervoor te zorgen dat er ook een goede match is met de beleidsplannen van de verschillende departementen, net zoals men dat in Nederland ook doet.

Voor de hightechsamenwerkingsagenda zijn de thematieken waterstof en artificiële intelligentie geïntroduceerd en is men volop bezig om die samenwerking richting te geven. De hightechstakeholdersgroep komt periodiek bij elkaar; deze zomer is het volgende overleg gepland. Vooronderzoek is al volop aan de gang en er wordt verder bepaald hoe de samenwerking de komende jaren verloopt.

De taalkundige samenwerking verloopt inderdaad via de Taalunie, maar vanuit de Taalunie komen ook heel veel initiatieven die veel breder gaan, met heel veel andere stakeholdersgroepen, culturele stakeholders enzovoort. Bij het Leesoffensief, waarmee Vlaanderen en Nederland heel hard willen inzetten op leesbevordering en leesplezier, zijn heel veel verschillende spelers betrokken in Vlaanderen en Nederland. Vlaanderen profileert zich ook op linguïstiek vlak samen met Nederland in het buitenland. En ook Literatuur Vlaanderen werkt heel nauw samen met het Letterenfonds voor de promotie van de Nederlandse literatuur. Collega's in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Frankrijk zullen dat zeker ook ondersteunen dat ze zelfs daar gezamenlijk van elkaars gewicht gebruikmaken.

Tot slot geeft ze aan dat de commissie welkom is in Den Haag. Binnenkort zullen de Nederlandse parlementsleden bekend zijn die in de contactgroep België plaatsnemen. Er zijn heel veel nieuwe parlementsleden, 67 van de 150, wat veel kansen biedt.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Maarten DE VEUSTER
Kristof SLAGMULDER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

3RX	Rhein-Ruhr-Rail Connection
b2b	business-to-business
FIT	Flanders Investment and Trade
FOD	Federale overheidsdienst
imec	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
NBTC	Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen
NS	Nederlandse Spoorwegen
PLMA	Private Label Manufacturers Association
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
TNO	Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek
UNIZO	Unie van zelfstandige ondernemers
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VK	Verenigd Koninkrijk
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
Voka	Vlaams netwerk van ondernemers
VS	Verenigde Staten
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent